

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Lantmäteriet
Lantmäterigatan 2
801 82 Gävle

Yttrande över Lantmäteriets föreskrifter om spridningstillstånd för sammanställningar av landgeografisk information

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till Lantmäteriets föreskrifter om spridningstillstånd för sammanställningar av landgeografisk information. Förslaget lämnas mot bakgrund av att regeringen föreslagit en ny lag om skydd för geografisk information som ska ersätta lagen (1993:1742) om skydd för landskapsinformation. Lagens ikraftträdandedatum har föreslagits till den 1 maj 2016. I det nämnda lagförslaget föreslås att Lantmäteriet tar över ansvaret från Försvarsmakten när det gäller prövning av frågor om tillstånd till spridning av sammanställningar av geografisk information gällande landterritoriet. Det anges vidare att Lantmäteriet kommer att bemyndigas att dels meddela föreskrifter om undantag från kravet på spridningstillstånd för sammanställningar av geografisk information, dels meddela föreskrifter om verkställighet av lagen om skydd för geografisk information i fråga om ansökningsförfarandet. Det nu remitterade förslaget, som är föremål för Regelrådets yttrande, avser Lantmäteriets förslag på föreskrifter på området.

Det föreslås i den nya regleringen att det inte längre kommer att vara möjligt att besluta om undantag från krav på spridningstillstånd och i det sammanhanget ge sökanden en självgranskningsrätt med avseende på spridning av flygbilder eller liknande registreringar. Enligt den föreslagna regleringen finns det dock utrymme att meddela generella tillstånd för enskilda aktörer om den geografiska informationen endast används för ett visst ändamål eller efter iakttagande av särskilda säkerhetsåtgärder. En annan förändring i den nya regleringen är att Lantmäteriet kommer att få göra retuscheringsåtgärder i en sammanställning om det behövs för att kunna meddela ett tillstånd. Det föreslås dock krävas ett medgivande från den sökande.

I fråga om sjöterritoriet blir det ingen förändring i den nya regleringen gällande vilken myndighet som ansvarar för prövningen av spridningstillstånd, dvs Sjöfartsverket. Det blir inte heller någon förändring när det gäller undantagen för sammanställningar av geografisk information som tagits fram inom ramen för vissa internationella åtaganden i den nya regleringen för båda slagen av information (sjöterritoriet och landterritoriet).

Syftet med förslaget

Av konsekvensutredningen framgår att den nya lagen har samma syfte som den tidigare, dvs att skydda uppgifter av betydelse för totalförsvaret som omfattas av försvarssekretess. Vidare anges det i konsekvensutredningen att det är nödvändigt att Lantmäteriet fullt ut utnyttjar de möjligheter som bemyndigandet ger för att effektivisera hanteringen av ärenden om spridningstillstånd, och för att förenkla och minska kostnaderna för de företag som avser att sprida geografisk information.

Regelrådet finner att redovisningen av syftet med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att det finns ett alternativ till att meddela föreskrifter om undantag från kravet på spridningstillstånd. Det alternativet är att maximalt utnyttja möjligheten att meddela generella tillståndsbeslut för specifika aktörer. Det anges att generella tillståndsbeslut kan vara effektiva för stora aktörer med ett högt antal ansökningar om spridningstillstånd men mindre effektiva för små aktörer med ett relativt lågt antal ansökningar om spridningstillstånd.

Effekten av om ingen reglering vad gäller undantagen kommer till stånd anges vara att antalet ansökningar till Lantmäteriet kommer att bli mycket stort.

Regelrådet finner att redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Av konsekvensutredningen framgår att de föreslagna föreskrifterna inte har någon anknytning till de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Det anges att överväganden dock har gjorts vid utformningen av den föreslagna lagen visavi gällande EU-reglering om yttrande- och tryckfrihet. Vidare anges det i konsekvensutredningen att den nya regleringen (liksom den gamla) innehåller en särskild bestämmelse som föreskriver undantag från krav på spridningstillstånd för sammanställningar av geografisk information som tagits fram inom ramen för vissa internationella åtaganden.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det framgår av konsekvensutredningen att det är av stor betydelse att föreskrifterna träder i kraft så snart som möjligt efter det att lagen och förordningen trätt i kraft, dvs snarast efter den 1 maj 2016. Lantmäteriet anger vidare att det likaså är av stor betydelse att vidta speciella informationsinsatser om det nya regelverket till såväl företag och organisationer som till allmänheten. Det anges i konsekvensutredningen att Lantmäteriet avser att i första hand utnyttja de etablerade informationskanalerna för att sprida informationen om det nya regelverket till de berörda parterna. Det kommer också vara aktuellt att be intresseorganisationer och andra sammanslutningar att informera sina medlemmar om det nya regelverket. Slutligen anges det i konsekvensutredningen att samma informationskanaler kommer att användas när det gäller information om ansökningsförfarandet.

Regelrådet finner att redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges det att antalet ansökningar om spridningstillstånd under 2015 uppgick till 10 000 och att den absoluta merparten kom från dels traditionella branschföretag, dels från utpräglade UAS-företag (Unmanned Aircraft System). Vidare anges det att antalet uppdrag uppskattades till i genomsnitt ca 15 uppdrag per aktör och år vilket innebär att ca 600 aktörer blev berörda av tillståndsgivningen under 2015.

Det anges i konsekvensutredningen att antalet tillståndsansökningar förväntas öka kraftigt till följd av ökad användning av obemannade luftfartyg (drönare) och teknikens utveckling. Det anges vidare att uppskattningar pekar mot att år 2020 kommer antalet årliga ansökningar om spridningstillstånd att uppgå till ca 37 000. Den stora ökningen anges framförallt återfinnas inom mäklarverksamhet men även inom skogs- och jordbrukssektorn, media, film och reklamproduktion, stadsplanering, infrastruktur samt inspektioner och övervakning. Det saknas dock information om antal företag som berörs och storleken på dessa företag.

Regelrådet har förståelse för att det kan vara svårt att kvantifiera antalet företag som berörs då Lantmäteriet har gjort en uppskattning i konsekvensutredningen som baseras på den förväntade ökningen av ansökningar om spridningstillstånd. Regelrådet saknar dock en redogörelse över vilka försök som har gjorts för att förutse hur många företag som berörs samt hur stora dessa företag är.

Regelrådet finner med anledning av detta att redovisningen av berörda företag utifrån bransch är godtagbar, men att redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges det att de föreslagna undantagen från kravet på spridningstillstånd kommer att påtagligt minska både den praktiska och den ekonomiska belastningen på företagen. Det anges vidare att tidsåtgången för ansökan om spridningstillstånd hos den sökande idag vanligtvis ligger inom intervallet 1-3 arbetstimme per ärende och att tillkommande kringkostnader (portot m.m.) uppgår till 100 kronor. Detta innebär enligt konsekvensutredningen att vid en timkostnad om 600 kronor blir således administrationskostnaden 700-1900 kronor per ansökan. Dessa regler föreslås inte förändras i sak.

Vidare framgår av konsekvensutredningen att de föreslagna undantagen bedöms på sikt komma att minska antalet ansökningar med 50-75 procent. Det anges att med tanke på det nuvarande låga antalet ärenden blir de samlade effekterna av minskningen tämligen blygsamma på kort sikt men i det längre perspektivet blir effekterna betydande för företagen. Lantmäteriet uppskattar att år 2020 kommer volymen att minska med ca 18 000–26 000 ärenden, vilket innebär att kostnadsminskningen med det nya regelverket kommer att ligga inom intervallet 12-50 miljoner kronor totalt.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagens påverkan på företagens administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader

I konsekvensutredningen anges det att inga andra kostnader kommer att uppkomma till följd av förslaget.

Inte heller Regelrådet har identifierat några andra kostnader som kan uppkomma till följd av förslaget.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets påverkan på företagens andra kostnader är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges det att eventuell konkurrenspåverkan endast kommer att uppstå beroende på i vilken utsträckning området där en aktör verkar är föremål för undantag eller inte liksom undantagens omfattning. Detta innebär att vissa företag kan då få större nytta av det nya regelverket än andra. I övrigt saknas det någon närmare precisering om hur undantagen kommer att påverka de berörda företagen.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det saknas en redogörelse över regleringens påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet har inte heller kunnat identifiera någon påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet finner att redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges det att de föreslagna undantagen troligtvis kommer att vara särskilt betydelsefulla för de små företagen men detta är inte något som har beaktats vid utformningen av regleringen. Det är endast behovet av skydd för totalförsvaret som har varit avgörande för utformningen av undantagen.

Regelrådet finner att redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen är godtagbar på flertalet punkter bland annat gällande syftet, alternativa lösningar, förslagets överensstämmelse med EU-rätten, kostnadsförändringarna, konkurrensförhållandena samt berörda företag utifrån bransch. Det finns dock brister i hur Lantmäteriet beskrivit berörda företag utifrån antal och storlek. Regelrådet har dock förståelse för att det kan vara svårt att kvantifiera antalet företag som berörs och bedöma hur stora dessa är då Lantmäteriets konsekvensutredning utgår från en prognos.

Regelrådet finner sammantaget att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 16 mars 2016.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist ordförande, Samuel Engblom, Claes Norberg, Yvonne von Friedrichs och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Noxy Midonzi.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Noxy Midonzi
Föredragande